

Informatika 3

**Objektovo-orientovaný
vstup/výstup –
Prúdy (streams)**

9

Prečo prúdy ako triedy a nie FILE*

```
class cFileClass {  
    FILE* f;  
public:  
    cFileClass(const char* fname, const char* mode = "r")  
    {  
        if((f = fopen(fname, mode)) == 0)  
            throw exception("Chyba otvorenia suboru");  
    }  
  
    ~cFileClass() { fclose(f); };  
    FILE* fp() { return f; }  
};
```

Prečo prúdy ako triedy a nie FILE*

```
class File {
    FILE* f;
    FILE* F(); // Dáva kontrolovaný smerník na f
public:
    File(); // Vytvor objekt ale neotvárať súbor
    File(const char* path, const char* mode = "r");
    ~File();
    int open(const char* path, const char* mode = "r");
    int getc();
    int ungetc(int c);
    int putc(int c);
    int puts(const char* s);
    char* gets(char* s, int n);
    int printf(const char* format, ...);
    size_t read(void* ptr, size_t size, size_t n);
    size_t write(const void* ptr, size_t size, size_t n);
    int eof();
    int close();
    int flush();
    int seek(long offset, int whence);
    int getpos(fpos_t* pos);
    int setpos(const fpos_t* pos);
    long tell();
    void rewind();
    void setbuf(char* buf);
    int setvbuf(char* buf, int type, size_t sz);
```

Prečo prúdy ako triedy a nie FILE*

- Deštruktor zatvorí prúd (pre zabudlivcov)
- Veľká knižnica
- Ponechať výhody ??printf(formát,...) ale bez réžie parsovania reťazca formát
- V C neexistuje kontrola chýb vo formáte
- Nie je možné ?printf rozširovať o vlastné formáty

Prúdy

- Základné triedy prúdov
  - istream – vstupný prúd
  - ostream – výstupný stream
  - stream – obsahuje metódy pre vstup aj výstup
- Súborové prúdy
  - ifstream – vstupný prúd
  - ofstream – výstupný stream
  - fstream – obsahuje metódy pre vstup aj výstup
- Prúdy nad reťazcami
  - istringstream – vstupný prúd
  - ostringstream – výstupný stream
  - stringstream – obsahuje metódy pre vstup aj výstup
- Všetky varianty majú identické rozhrania
- V skutočnosti sú prúdy špecializácie šablón. Napr:

```
typedef basic_istream<char> istream;  
typedef basic_ostream<char> ostream;  
typedef basic_stream<char> stream;
```

Vkladač/vyberač

- Pre pohodlnú prácu s prúdmi

- Vkladač:

- `ostream& operator<<(ostream&, int);`
    - `ostream& operator<<(ostream&, float);`
    - `ostream& operator<<(ostream&, double);`

- ...

- Vyberač:

- `istream& operator>>(istream&, int&);`
    - `istream& operator>>(istream&, float&);`
    - `istream& operator>>(istream&, double&);`

- ...

- cout, cin, cerr sú globálne deklarované prúdy štandardného vstupu, výstupu a prúdu pre chybové hlásenia

- `cout << "a*b=" << a*b << endl;`

- identické

- `operator<<(operator<<(operator<<(cout, "a*b="), a*b), endl);`

Vlastný vkladáč

- preťažovaním príslušných operátorov
  - Prvým parametrom je nekonštantný odkaz na prúd (**istream** pre vstup, **ostream** pre výstup)
  - Vykonáme operáciu vložení/vybratím dát do/z prúdu (samozrejme prostredníctvom spracovania prvkov objektu)
  - Vrátime odkaz na prúd

```
friend ostream& operator<<(ostream& os, Tovar& tovar)
{
    return os << tovar.nazov << tabelator << tovar.hmotnost << " kg" << endl;
}
```

```
ofstream ofs("Tovar.out");
for (int i = 0; i < sizeof(sklad) / sizeof(Tovar); i++)
{
    cout << sklad[i];
    ofs << sklad[i];
}
```

Vlastný vyberač

- nastavením **fail** bitu signalizujeme chybu prúdu
- Po nastavení chybového bitu prúdu sa všetky nasledujúce prúdové operácie ignorujú až kým prúd neobnovíme do **dobrého** stavu

```
int main()
{
    try
    {
        cDatum datum;
        cin >> datum;
        cout << datum;
    }
    catch (const std::exception& ex)
    {
        cout << ex.what() << endl;
    }
}
```

Microsoft Visual Studio Debug Console

```
1-1-2023
01-01-2023
```

Microsoft Visual Studio Debug Console

```
1.1.2023
ios_base::failbit set: istream stream error
```

```
#pragma once
#include <iostream>
#include <iomanip>

using namespace std;

class cDatum
{
private:
    int den = 0;
    int mesiac = 0;
    int rok = 0;
public:
    friend istream& operator>>(istream& is, cDatum& datum)
    {
        is.exceptions(ios::failbit);
        char pomlcka;
        is >> datum.den;
        is >> pomlcka;
        if (pomlcka != '-')
            is.setstate(ios::failbit);
        is >> datum.mesiac;
        is >> pomlcka;
        if (pomlcka != '-')
            is.setstate(ios::failbit);
        is >> datum.rok;
        return is;
    }

    friend ostream& operator<<(ostream& os, cDatum& datum)
    {
        return os << setw(2) << setfill('0') << datum.den << '-' <<
            setw(2) << setfill('0') << datum.mesiac << '-' <<
            setw(4) << datum.rok << endl;
    }
};
```


Stav prúdu

- ios, definuje štyri indikátory:
    - **badbit** - Nastala nejaká fatálna (napr. hardvérová) chyba. Prúd by mal byť považovaný za nepoužiteľný.
    - **eofbit** - Nastal koniec vstupu (buď narazením na fyzický koniec súborového prúdu alebo ukončenie užívateľského konzolového prúdu napríklad Ctrl-Z alebo Ctrl-D).
    - **failbit** - Zlyhala vstupno/výstupná operácia, najpravdepodobnejšie kvôli neplatným dátam (napríklad narazilo sa na písmena pri pokuse čítať číslce). Prúd je stále použiteľný, tento bit sa nastavuje i v prípade konca vstupu.
    - **goodbit** - Všetko je v poriadku, žiadne chyby. Koniec vstupu ešte nenastal.
  - Užitočné metódy:
    - good() – true, ak nie je nastavený žiaden z prvých troch
    - eof() – true, ak je nastavený eofbit
    - fail() – true, ak je nastavený failbit alebo badbit
    - bad() – true, ak je nastavený badbit
    - clear() – vynuluje všetky chybové bity (treba urobiť ručne, nemažú sa automaticky napr. pri presunutí pozície v súbore)
- ```
int i;
while (mojPrud >> i) // volá sa ios_base::operator void *() čo volá good()
    cout << i << endl;
```

# Prúdy a výnimky

- Prúdy vznikli v C++ skôr ako výnimky - kvôli kompatibilite testy cez `good()` a `bad()`
- Ak chceme výnimky, musíme ich zapnúť pre konkrétny typ chyby:
  - `mojPrud.exceptions(ios::badbit);`
- Generuje sa `std::ios_base::failure` čo je potomok `std::exception`
- Nie je rozumné nastavovať výnimku pre `eofbit` – nie je to nič výnimočné

# Formátovacie indikátory

```
fmtflags ios::flags(fmtflags newflags);  
fmtflags ios::setf(fmtflags ored_flag);  
fmtflags ios::unsetf(fmtflags clear_flag);
```

- Prvá nastaví všetky, ostatné len konkrétny indikátor
- Jednoducho zapnúť/vupnúť cez setf()/unsetf()
  - **ios::skipws** Preskoč bielu medzeru. (pre vstup; implicitne nastavený)
  - **ios::showbase** Indikuj základ čísla (aký je nastavený, napríklad **dec**, **oct** alebo **hex**) pri tlači zabudovanej hodnoty. Vstupné prúdy tiež rozpoznávajú prefix základu ak je **showbase** zapnutý.
  - **ios::showpoint** Zobrazuj desatinnú bodku a koncové nuly pre hodnoty v pohyblivej rádovej čiarky.
  - **ios::uppercase** Zobrazuj veľké písmena A-F pre hexadecimálne hodnoty a E pre vedecké hodnoty.
  - **ios::showpos** Zobrazuj znamienko plus (+) pre kladné hodnoty.
  - **ios::unitbuf** “Jednotkové bufrovanie.” Prúd sa vyprázdňuje po každom vložení.

Skupinové formátovacie indikátory

fmtflags ios::setf(fmtflags bits, fmtflags field);

- Môže byť nastavený iba jeden indikátor zo skupiny, inak nedefinované správanie.
- **ios::basefield – parameter field**
  - **ios::dec** Formátuje zabudované hodnoty v základe 10 (decimálne) (implicitný základ—nie je viditeľný žiaden prefix). Aj s vymazaním ostatných: `setf(ios::dec, ios::basefield)`.
  - **ios::hex** Formátuje zabudované hodnoty v základe 16 (hexadecimálne).
  - **ios::oct** Formátuje zabudované hodnoty v základe 8 (oktálovo).
- **ios::floatfield**
  - **ios::scientific** Zobrazuj čísla v pohyblivej rádovej čiarke vo vedeckom formáte. Položka presnosti určuje počet číslic za desatinnou bodkou.
  - **ios::fixed** Zobrazuj čísla v pohyblivej rádovej čiarke v pevnom formáte. Položka presnosti určuje počet číslic za desatinnou bodkou.
  - **“automatická” (Ani jeden bit nie je nastavený.)** Položka presnosti určuje celkový počet platných číslic.
- **ios::adjustfield**
  - **ios::left** Hodnoty zarovnané vľavo. Vyplňujúci znak doplnený sprava.
  - **ios::right** Hodnoty zarovnané vpravo. Vyplňujúci znak doplnený zľava. Toto je implicitné zarovnanie.
  - **ios::internal** Vlož vyplňovacie znaky za znamienko alebo indikátor základu, ale pred hodnotu. (Inými slovami znamienko, ak sa tlačí, je zarovnané vľavo a čísla vpravo).
- **Šírka, výplň, presnosť**
  - **int ios::width()** Vracia aktuálnu šírku. (Implicitne je 0.) = Minimálny počet znakov
  - **int ios::width(int n)** Nastavuje šírku, vracia predchádzajúcu šírku
  - **int ios::fill()** Vracia aktuálny vyplňovací znak. (Implicitne je to medzera.)
  - **int ios::fill(int n)** Nastavuje vyplňovací znak, vracia predchádzajúci vyplňovací znak
  - **int ios::precision()** Vracia aktuálnu presnosť čísla v pohyblivej rádovej čiarke. (Implicitne je 6.)
  - **int ios::precision(int n)** Nastavuje presnosť čísla v pohyblivej rádovej čiarke, Vracia predchádzajúcu presnosť.

Manipulátory

- Môžeme ich vkladať priamo do prúdu
  - Ľahšie sa pracuje (hlavne oproti supinovým indikátorom)
    - **dec**, **oct** a **hex**, vykonávajú rovnaké činnosti ako funkcie **setf(ios::dec, ios::basefield)**, **setf(ios::oct, ios::basefield)** a **setf(ios::hex, ios::basefield)**.
    - **ws** pre vstupný prúd „zje“ biele medzery
    - **endl** = ‘\n’ + vyprázdni buffer
    - **flush** vyprázdni výstupný buffer
    - **showbase/noshowbase** Indikuje číselný základ (**dec**, **oct** alebo **hex**) pri tlači celočíselných hodnôt. Použitý formát môže čítať C++ kompilátor.
    - **showpos/noshowpos** Zobrazuje znamienko plus (+) pre kladné hodnoty.
    - **uppercase/nouppercase** Zobrazuje A-F pre hexadecimálne hodnoty a zobrazuje E pre vedecké hodnoty.
    - **showpoint/noshowpoint** Zobrazuje desatinnú bodku a koncové nuly pre čísla v pohyblivej rádovej bodke.
    - **skipws/noskipws** Preskakuje biele medzery na vstupe.
    - **left** Zarovnanie vľavo, doplnenie vpravo.
    - **right** Zarovnanie vpravo, doplnenie vľavo.
    - **internal** Vyplňovanie medzi znamienkom alebo indikátorom základu a hodnotou.
    - **scientific/fixed** Indikuje prednostné zobrazovanie výstupu čísel v pohyblivej rádovej čiarky. (vedecká notácia vs. pevná desatinná bodka).
- ```
cout << hex << "0x" << i << endl;
cin >> ws;
```

Manipulátory s argumentami

- Existuje šesť štandardných manipulátorov, ktoré akceptujú argumenty. Tieto sú definované v hlavičkovom súbore **<iomanip>**
  - **setiosflags(fmtflags n)** Ekvivalent volania **setf(n)**. Nastavenie zostáva v platnosti až po ďalšiu zmenu, napríklad **ios::setf()**.
  - **resetiosflags(fmtflags n)** Maže iba formátovacie indikátory, dané hodnotou **n**. Nastavenie zostáva v platnosti až po ďalšiu zmenu, napríklad **ios::unsetf()**.
  - **setbase(base n)** Mení základ na **n**, kde **n** je 10, 8 alebo 16. (Hocičo iné dáva 0.) Ak je **n** nulové, výstup bude so základom 10, ale vstup použije C konvencie: 10 je 10, 010 je 8 a 0xf je 15. Pre výstup by sme mohli tiež použiť **dec**, **oct** a **hex**.
  - **setfill(char n)** Mení vyplňovací znak na **n**, ako to robí funkcia **ios::fill()**.
  - **setprecision(int n)** Mení presnosť na **n**, rovnako ako funkcia **ios::precision()**.
  - **setw(int n)** Mení šírku položky na **n**, rovnako ako **ios::width()**.

Vlastné manipulátory

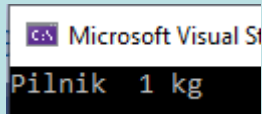
```
ostream &manip_name(ostream &stream)
{
    // kód manipulátora;
    return stream;
}
```

```
#pragma once
#include <iostream>
using namespace std;

ostream &tabelator(ostream &os);
```

```
void Zobraz() const
{
    cout << nazov << tabelator << hmotnost << " kg" << endl;
    //cout << nazov << ":\t" << hmotnost << " kg" << endl;
};
```

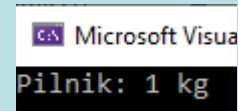
```
ostream& tabelator(ostream& os)
{
    os << "\t";
    return os;
}
```


Microsoft Visual S
Pilnik 1 kg

```
#include "mm.h"

ostream& tabelator(ostream& os)
{
    os << ":\t";
    return os;
}
```


Microsoft Visua
Pilnik: 1 kg

Alokácia poľa

```
int AlokujPole(int* pole)
{
    int pocet = 5;
    pole = new int[5];
    for (int i = 0; i < 5; i++)
    {
        pole[i] = i + 1;
    }
    return pocet;
}

int main()
{
    int* mojePole = nullptr;
    int pocet = AlokujPole(mojePole);
    for (int i = 0; i < pocet; i++)
    {
        cout << mojePole[i] << endl;
    }
}
```

Statická pamäť

0x1000	0	pole
	0	
	0	
	0	
	0	
	0	
	0	
	0	

AlokujPole(pole)

Zásobník

0x2000	0x	
	0	
	0	
	0	
	0	
	0	
	0	
	0	

Pole = new int[3];

Zásobník

0x2000	0x	
	5	
	0	
	0	
	0	

```
for (int i = 0; i < 3; i++)
{
    pole[i] = i + 1;
}
```

Dynamická pamäť

0x5000	1	pole[0]
	2	pole[1]
	3	pole[2]

Alokácia poľa

```
int AlokujPole(int** pole)
{
    int pocet = 3;
    *pole = new int[3];
    for (int i = 0; i < 3; i++)
    {
        (*pole)[i] = i + 1;
    }
    return pocet;
}
```

```
int* mojePole = nullptr;
```

```
int main()
{
    int pocet = AlokujPole(&mojePole);
    for (int i = 0; i < pocet; i++)
    {
        cout << mojePole[i] << endl;
    }
}
```

Statická pamäť

0x1000	0	pole
	0	
	0	
	0	
	0	
	0	
	0	
	0	

AlokujPole(pole)

Zásobník

0x2000	0x	
	1	
	0	
	0	
	0	

```
*pole = new int[3];
```

Statická pamäť

0x1000	0x	pole
	5	
	0	
	0	
	0	

Návrat hodnoty cez parameter

```
void Info(char* ciel)
{
    sprintf(ciel, "Info\n")
}

int main()
{
    char buf[10]{};
    Info(buf);
    cout << buf << endl;
}
```

Zásobník

0x2000	0	buf[6]
	0	
	0	
	0	
	0	
	0	
	0	
		SP

Info(pole)

Zásobník

0x2000	0	buf[6]
	0	
	0	
	0	
	0	
	0	
0x2006	0x	
	2	
	0	
	0	
	0	

```
sprintf(ciel, "Info\n");
```

Zásobník

0x2000	I	buf[6]
	n	
	f	
	o	
	\0	
0x2006	0x	
	2	
	0	
	0	
	0	

Návrat hodnoty cez parameter

```
void Info(char* ciel)
{
    sprintf(ciel, "Info\n");
}

int main()
{
    char* buf = new char[6] {};
    Info(buf);
    cout << buf << endl;
    delete[] buf;
}
```

Zásobník

0x2000	0	*buf
	0	
	0	
	0	
	0	
	0	
		SP

```
char* buf = new char[6] {};
```

Zásobník

0x2000	0x5	*buf
	0	
	0	
	0	
		SP

Dynamická paměť

0x5000	0	
	0	
	0	
	0	
	0	
	0	
	0	

```
Info(buf);
```

Zásobník

0x2000	0x5	*buf
	0	
	0	
	0	
	0x5	
	0	
	0	
	0	SP

```
sprintf(ciel, "Info\n");
```

Dynamická paměť

0x5000	I	
	n	
	f	
	o	
	\0	

```
const char* Info(char* ciel)
{
    sprintf(ciel, "Info\n");
    return ciel;
}

int main()
{
    char* buf = new char[6] {};
    cout << Info(buf) << endl;
    delete[] buf;
}
```